

مرور نکات

روندهای تناوبی

• مقایسه شعاع اتمی :

در یک گروه (از بالا به پایین)
(با افزایش عدد اتمی)

افزایش تعداد لایه‌های اتمی : علت
(زیاد)

توجه ← در هر دوره از جدول تناوبی، به تعداد شماره دوره، لایه، از اتمون اشغال می‌شود.
مثال: عنصری دوره سوم جدول، دارای ۳ لایه اشغال شده هسته.
یا عنصری دوره چهارم، متشکل از ۴ لایه اشغال شده از اتمون اند.

مثال: گروه ۱

دوره ۱: $1s^1$ $\rightarrow$ ۱H $\rightarrow$ تعداد لایه ۱

دوره ۲: $1s^2 / 2s^1$ $\rightarrow$ ۳Li $\rightarrow$))

دوره ۳: $1s^2 / 2s^2 2p^6 / 3s^1$ $\rightarrow$ ۱۱Na $\rightarrow$))) در شیب

دوره ۴: $1s^2 / 2s^2 2p^6 / 3s^2 3p^6 / 4s^1$ $\rightarrow$ ۱۹K $\rightarrow$))))

دوره ۵: $1s^2 / 2s^2 2p^6 / 3s^2 3p^6 / 4s^2 4p^6 / 5s^1$ $\rightarrow$ ۳۷Rb $\rightarrow$))))

دوره ۶: $1s^2 / 2s^2 2p^6 / 3s^2 3p^6 / 4s^2 4p^6 / 5s^2 5p^6 / 6s^1$ $\rightarrow$ ۵۵Cs $\rightarrow$))))

در یک تناوب (از چپ به راست) (با افزایش عدد اتمی)

تعداد لایه ۴، ثابت است! : علت کم

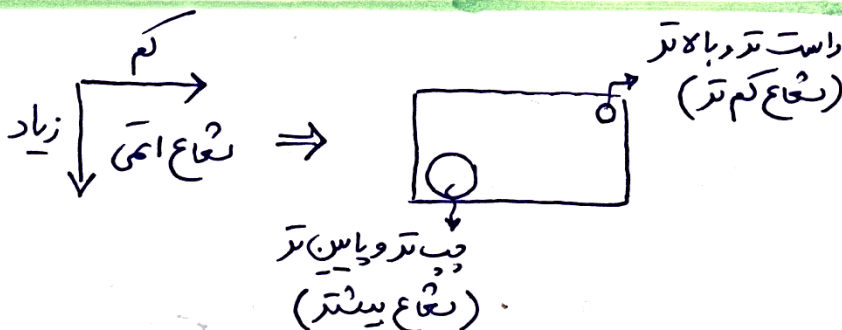
هسته مثبت تر $\Rightarrow$ افزایش تعداد پروتون $\Rightarrow$ افزایش عدد اتمی : از چپ به راست هسته

↓
جاذبه هسته روی اتمون بیشتر

↓
کاهش شعاع

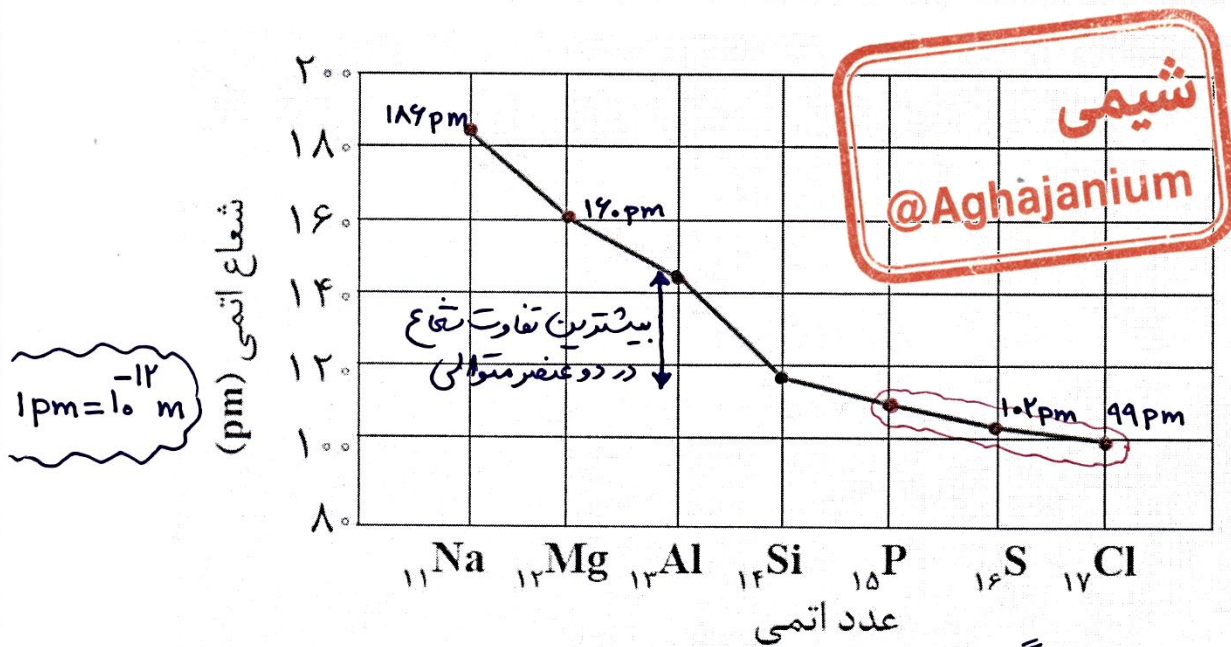
توجه: همه دارای ۳ لایه اشغال شده اند.

مثال: دوره سوم: $Na > Mg > Al > Si > P > S > Cl$
(II) (IV) (III) (IV) (V) (VI) (VII)

برعکس
پایین فراریم $\rightarrow$ بیشترین شعاع
فلزات $\rightarrow$ کمترین شعاع

• نکات نمودار - تغییر شعاع اتمی در دوره سوم جدول دوره ای

- ۱) در مقایسه شعاع اتمی، گازهای نجیب را در نظر نمی گیریم.
- ۲) در یک دوره، از چپ به راست، با افزایش عدد اتمی، شعاع کاهش می یابد.
- ۳) در یک دوره، بیشترین شعاع ← گروه ۱
کمترین شعاع ← گروه ۱۷
- ۴) در یک دوره، تفاوت بین شعاع اتمی، رفته رفته کم تر می شود.
(سبب نمودار تغییرات شعاع اتمی، رفته رفته کم تر می شود)
- ۵) در دوره سوم؛ بیشترین تفاوت شعاع دو عنصر متوالی ← بین Al و Si است.

• مقایسهٔ فصلت فلزی :

که تمایل به از دست دادن e^- و تشکیل یون مثبت

(جاذبهٔ هسته روی الکترون ظرفیت کم تر)

از دست دادن e^- ⇒ شعاع بیشتر : علت
راحت تر
↓

فصلت فلزی ، بیشتر
(فعالیت یونانی ، بیشتر)

↑
علت : شعاع بیشتر
(زیاد)

نتیجه ← فصلت فلزی ، با شعاع اتمی ، رابطه مستقیم دارد.

• مقایسهٔ فصلت نافلزی :

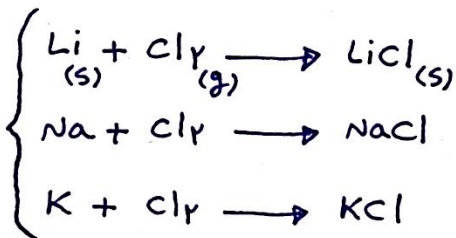
که تمایل به گرفتن e^- و تشکیل یون منفی

گرفتن e^- ، راحت تر ⇒ کاهش شعاع : علت
↓
فصلت نافلزی ، بیشتر
(فعالیت یونانی بیشتر)

→
علت : کاهش شعاع
(زیاد)

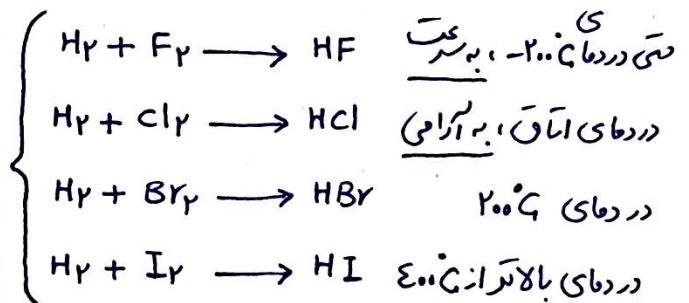
نتیجه ← فصلت نافلزی ، با شعاع اتمی ، رابطه عکس دارد.

واکنش فلزی قلیایی با گاز کلر (مثال)

مقایسه شدت واکنش با گاز کلر : $\text{Li} < \text{Na} < \text{K}$

واکنش هالوژن ها با گاز هیدروژن (مثال)

مقایسه واکنش پذیری : $\text{F}_2 > \text{Cl}_2 > \text{Br}_2 > \text{I}_2$

فعال ترین فلز : پروتوزا
↑
فرانسیوم - سزیم

فعال ترین نافلز : فلوئور
↑